

Вадим Юрійович САББАТОВСЬКИЙ,

*ад'юнкт відділу організації освітньої-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ*

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Домашнє насильство є надзвичайно важливою проблемою суспільства передусім тому, що сім'я – основна його структурна складова і має перебувати під особливим захистом держави.

З метою реалізації державної політики щодо запобігання та протидії домашньому насильству в Україні на законодавчому рівні визначено систему суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Згідно із Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, віднесено: 1) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 2) інші органи та установи, на які покладаються функції зі здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 3) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб у тому числі уповноважені підрозділи органів Національної поліції України; 4) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах [1, ст. 6].

Серед чималої кількості суб'єктів, на які державою покладено реалізацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, Національна поліція України займає специфічне місце: вона вирізняється функціями та повноваженнями, організаційною структурою та правовим статусом її службових осіб.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII діяльність для запобігання та протидії домашньому насильству віднесено до основних її повноважень [2].

Статтею 10 Закону «Про запобігання та протидію домашньому насильству» встановлено повноваження уповноважених підрозділів Національної поліції України, до яких віднесено:

1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;

2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, в тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до колцентру з питань запобігання та протидії домашньому насильству,

насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України;

3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;

5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством;

6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їхньої дії;

7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їхнім власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством;

8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [1].

Отже, уповноважені органи Національної поліції відповідно до покладених на неї завдань здійснюють превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню домашньому насильству; виявляють причини та умови, що сприяють вчиненню фактів домашнього насильства, вживають у межах своєї компетенції заходів для їх усунення; вживають заходів з метою виявлення фактів домашнього насильства; припиняють виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення; здійснюють досудове розслідування Матеріали Всеукраїнської н кримінальних проваджень за фактами вчинення домашнього насильства; розшуковують осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання; доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб,

які вчинили адміністративне правопорушення (зокрема, домашнє насильство); вживають усіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок домашнього насильства; у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснюють контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі; вживають заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі; здійснюють оперативно-розшукову діяльність відповідно до закону та ін. [1].

Варто відзначити, що, попри доволі детальний перелік повноважень Національної поліції, в законі не вказано, які саме підрозділи працюють у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. П. Біленко пропонує віднести до уповноважених підрозділів Національної поліції України, які здійснюють запобігання та протидії домашньому насильству: Департамент превентивної діяльності Національної поліції України; патрульну службу МВС України; підрозділи ювенальної превенції; службу дільничних офіцерів поліції [3, с. 159]. Чинне законодавство потребує вдосконалення повноважень суб'єктів протидії домашньому насильству, оскільки повноваження вказаних суб'єктів прописані в різних нормативно-правових актах, а через неодноразові реорганізації та передачу повноважень механізм взаємодії не працює ефективно [4, с. 156].

Список бібліографічних посилань

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення 11.06.2022).

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19> (дата звернення 11.06.2022).

3. Біленко П. Уповноважені органи Національної поліції України як суб'єкти запобігання та протидії домашньому насильству. Підприємництво, господарство і право, 2019. № 10. С. 157–161.

4. Легенька М. Суб'єкти адміністративно-правового реагування на вчинення домашнього насильства та їх повноваження. Підприємництво, господарство і право. 2019/1. № 3. С. 153–159.

Одержано 13.06.2022